

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра цивільного права та процесу**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан юридичного факультету
_____ /Лазур Я.В./
«_____» _____ 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО УКРАЇНИ
(загальна частина)**

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	08 Право
Спеціальність	081 Право
Освітня програма	Освітньо-професійна програма «Право»
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська

Робоча програма навчальної дисципліни «**Цивільне право. Загальна частина**» для здобувачів вищої освіти галузі знань **08 Право** спеціальності **081 Право** освітньої програми **Право**.

Розробники:

Булеца С.Б., д.ю.н., проф., завідувачка кафедри цивільного права та процесу
Черевко П.П., к.ю.н., доц., доцент кафедри цивільного права та процесу
Свадебна Н.В., старший викладач кафедри цивільного права та процесу
Стойка А.В., асистентка кафедри цивільного права та процесу

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні **кафедри цивільного права та процесу**

протокол № 9 від « 20_» травня 2023 р.

Завідувач кафедри _____ Булеца С.Б..

Схвалено науково-методичною комісією юридичного факультету протокол № 9
від « 06» червня 2023 р.

Голова науково-методичної комісії _____ Булеца С.Б.

- Булеца С.Б, Черевко П.П., Свадебна Н.І., Стойка А.В. 2023 р.
- ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2023 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС	Рік підготовки: 2	
	8	9
Загальна кількість годин	240	270
Кількість модулів – 4	Семестр	Семестр: 3-4
Тижневих годин для денної форми навчання: 3-ий семестр: аудиторних – 3,5 самостійної роботи студента – 2 4-ий семестр: аудиторних – 6,4 самостійної роботи студента – 3	Лекції:	
	78	20
	Практичні (семінарські):	
	66	10
Вид підсумкового контролю: модульна контрольна робота	Індивідуальна робота:	
	30	30
Форма підсумкового контролю: екзамен	Самостійна робота:	
	66	210

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «**Цивільне право України (загальна частина)**» є отримання знань студентом про загальну частину цивільного права як окрему галузь юридичної науки, а також виробити навички застосування цивільного закону. У зв'язку із цим передбачається: з'ясування у процесі навчання поняття та особливостей окремих різновидів цивільно-правових відносин. **Кінцева мета** навчальної дисципліни “Цивільне право” впливає із цілей освітньої-професійної програми підготовки випускників вищого навчального закладу та визначаються змістом тих системних знань і умінь, котрими повинен оволодіти юрист. Знання, які студенти отримують із навчальної дисципліни “Цивільне право”, є базовими для блоку дисциплін, що забезпечують теоретичну і професійно-практичну підготовку.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей, тобто це динамічні комбінації знань, вмінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей студента, яка визначає здатність його успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність. Інтегральними компетентностями студента є: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі цивільного права або у процесі виконання семінарських завдань, що передбачає застосування певних теорій та методів науки цивільного права і характеризується комплексністю та невизначеністю умов. Загальними компетентностями є: –Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. - Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. - Здатність планувати та управляти часом. - Знання та розуміння галузі цивільного права та розуміння професійної діяльності. - Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. -Здатність спілкуватися іноземною мовою. - Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. -Здатність проведення досліджень на відповідному рівні. -Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. - Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. - Здатність бути критичним і самокритичним. - Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. - Здатність генерувати нові ідеї (креативність). - Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. - Здатність приймати обґрунтовані рішення. - Здатність працювати в команді. - Навички міжособистісної взаємодії. - Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань). - Здатність працювати в міжнародному контексті. - Здатність працювати автономно. - Здатність розробляти та управляти проектами. - Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів). - Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. - Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків. - Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Спеціальними компетентностями студента є ті компетентності, що залежать від предмету цивільне право, та є важливими для успішної професійної діяльності за певною спеціальністю, тобто студенти повинні **знати**:

- ✓ проблеми науки цивільного права та тенденції розвитку цивільного законодавства;
- ✓ історичні та сучасні законодавчі та нормативно-правові джерела, етапи розвитку цивільного права, основні інститути цивільного права України;
- ✓ загальні положення регулювання цивільного права, цивільних правовідносин;
- ✓ види об'єктів, суб'єктів цивільного права;
- ✓ особливості правового регулювання права власності, права інтелектуальної власності, зобов'язального права;
- ✓ правові форми захисту, охорони та гарантій при здійсненні прав та виконанні зобов'язань, прав та законних інтересів фізичних та юридичних осіб;
- ✓ поняття та значення особистих немайнових прав;
- ✓ порядок, підстави та наслідки укладення правочинів, представництва;
- ✓ поняття цивільної категорії договору.

На основі навчального курсу студенти повинні уміти:

- ✓ застосовувати цивільно-правові норми та приписи;
- ✓ узагальнювати практику використання цивільного законодавства з його різновидами та робити відповідні висновки за результатами узагальнення;
- ✓ правильно використовувати роз'яснення Пленуму Верховного суду України, вищих судових та інших органів, у процесі застосування норм права;
- ✓ правильно застосовувати норми Цивільного кодексу України до іноземців та осіб без громадянства;
- ✓ при виникненні прогалин у цивільному законодавстві використовувати закони іноземних держав та міжнародних договорів в Україні;
- ✓ аналізувати та характеризувати складові елементи окремих інститутів цивільного права.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «**Цивільне право України (загальна частина)**» є опанування таких навчальних дисциплін

ОК 8 Теорія держави і права

ОК 31 Римське право

ОК 10 Конституційне право України

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «**Цивільне право України (загальна частина)**» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра галузі знань 08 «Право», спеціальності 081 «Право». Предметом вивчення навчальної дисципліни є правове регулювання цивільних правовідносин, а саме майнових та особистих немайнових на засадах юридичної рівності, вільного волевиявлення та майнової самостійності їх учасників. Вивчення права власності та зобов'язального права.

Програма навчальної дисципліни складається із 4 змістовних модулів.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «**Право**», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Здійснювати збір, порівняння та аналіз матеріалів з різних джерел.	ПРН 1
Узгоджувати план власного дослідження і самостійно формувати матеріали за визначеними джерелами.	ПРН 5
Використовувати різноманітні інформаційні джерела для засвоєння складних питань з певної теми.	ПРН 6
Вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних	ПРН 12
Демонструвати знання і розуміння щодо визначення основних сучасних правових теорій, доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи.	ПРН 15
Вміти на базовому рівні здійснювати нормотворчу, правотворчу та правозастосовчу діяльність, професійний огляд та аналіз судової практики.	ПРН 18

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «**Цивільне право України (загальна частина)**»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:	ПРН 1

знати положення актів цивільного законодавства України та загальних засад цивільного законодавства щодо правового регулювання майнових та особистих немайнових відносин.	
Кваліфіковано використовувати юридичні інструментарії при вирішенні правових проблем на підставі вивчення та аналізу стану забезпечення загальних засад цивільного права.	ПРН 5
Застосовувати загальні вимоги цивільно правової норми до конкретної життєвої ситуації шляхом прийняття відповідного рішення; прогнозувати подальший розвиток подій, моделювати можливі правопорушуючі ситуації, визначати засоби для їх попередження.	ПРН 6
Студент повинен вміти проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з Єдиного державного реєстру судових рішень та офіційних веб-порталів органів державної влади.	ПРН 12
Студент повинен вміти застосовувати цивільно-правові норми для вирішення конкретних практичних ситуацій (казусів).	ПРН 15
Правильно тлумачити цивільно-правові норми, вміти застосовувати підходи судової практики щодо тлумачення і застосування законодавства України, що регулює майнові та особисті немайнові відносини.	ПРН 18

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є: оцінка за лекційне заняття виставляється за активність студента в дискусії, якість конспекту. Оцінку на практичному занятті студент отримує за виконані практичні, творчі роботи, командні проекти, зроблені доповіді, презентації, реферати, есе, активність під час дискусій. Під час модульного та підсумкового контролю засобами оцінювання результатів навчання з дисципліни є стандартизовані комп'ютерні тести, теоретичні та практичні завдання.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: усні та письмові відповіді на семінарських та практичних заняттях.

Форма модульного контролю: письмова.

Форма підсумкового семестрового контролю: екзамен.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота									Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5...	T6	T7...	50	100
8	7	7	7	7	7	7				

T1, T2 ... – теми

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота									Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4...	T5...	50	100
10	10	10	10	10						

T1, T2 ... – теми

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	6	50	6	50	21	50	21	50
Письмове тестування при тематичн		Під час семінарських		Під час семінарських		Під час семінарських занять		Під час семінарських занять

ому оцінюван ні		заняť		заняť				
Реферат		Під час семінарських занять		Під час семінарських занять		Під час семінарських занять		Під час семінарських занять
Модульн а контроль на робота		50		50		50		50
Разом		100		100		100		100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи.

Оцінка відмінно (А) виставляється, коли студент дає абсолютно правильні відповіді на теоретичні питання з викладенням оригінальних висновків, отриманих на основі програмного, додаткового матеріалу та нормативних документів. При виконанні практичного завдання студент застосовує системні знання навчального матеріалу, передбачені навчальною програмою. Оцінка добре (В) виставляється студенту, який повністю розкрив теоретичні питання на основі програмного та додаткового матеріалу. При виконанні практичних завдань студент застосовує узагальнені знання навчального матеріалу, передбачені навчальною програмою. Оцінка добре (С) виставляється студенту, який повністю розкрив теоретичні питання, а програмний матеріал викладено у відповідності до вимог. Практичні завдання виконані в цілому правильно, але мають місце окремі неточності. Оцінка задовільно (D) виставляється, коли студент розкрив теоретичні питання, проте при викладенні програмного матеріалу допущені окремі помилки. При виконанні практичних завдань студент припускається помилок, за рахунок недостатнього розуміння програмного матеріалу. Оцінка задовільно (Е) виставляється, коли студент неповністю розкрив теоретичні питання, відповідь містить суттєві помилки. При виконанні практичних завдань студент припускається значних помилок, а виконання завдань викликає значні труднощі у студента. Оцінка незадовільно (FX) виставляється студенту, який не розкрив теоретичні питання і не може виконати практичні завдання. Як правило такий студент виявляє здатність до викладення думки лише на елементарному рівні. Оцінка незадовільно (F) виставляється студенту, який не виконав навчальну програму або якийсь елемент її складової, має фрагментарні знання, які не дозволяють розкрити теоретичні питання і виконати практичні завдання. Такий студент не може викласти свою думку навіть на елементарному рівні. За результатами контролю знань студентів, дозволяється виставлення екзаменаційної оцінки (без підсумкового іспиту) – «відмінно», «добре», та «задовільно». Студент має право підвищити оцінку, складаючи іспит.

Критерії оцінювання курсової роботи (проєкту).

Під час оцінювання курсової роботи звертається увага на такі питання:

1. *Композиція курсової роботи*: зміст (план), позитивне й негативне в його оформленні; система викладу: як розкрито в роботі питання, зазначені в змісті, і в якому обсязі; пропорційність частин; повнота використання літератури; послідовність, логічність викладу, зв'язок окремих частин роботи.
2. *Зміст курсової роботи* і якість наукового апарату та його оформлення; критичне ставлення до поглядів різних авторів; правильність висловлених теоретичних положень, тверджень та розроблених на основі самостійного аналізу дібраного фактичного матеріалу висновків, повнота викладу.

3. *Мовностилістичне оформлення роботи*: культура мови автора, додержання орфографічних, пунктуаційних і стилістичних норм літературної мови.
4. *Зовнішнє оформлення роботи*: почерк (якщо це рукопис, а не комп'ютерний набір), поля, виділення окремих частин за допомогою певних знаків (арабських цифр, позначок) та за допомогою абзаців; логічні переходи, що пов'язують окремі частини викладу; точне оформлення цитат, посилань на джерела; додержання правил оформлення бібліографії.
5. Особлива увага звертається на вміння *самостійно* викласти матеріал теми, творчо використати опрацьовану наукову літературу.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 - 100	A	відмінно	зараховано
82 - 89	B	добре	
74 - 81	C		
64 - 73	D	задовільно	
60 - 63	E		
35 - 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Загальні положення цивільного права.

Тема 1. Цивільне право як галузь права.

Тема 2. Цивільне право як наука і навчальна дисципліна.

Тема 3. Цивільне законодавство.

Тема 4. Цивільні правовідносини. Підстави виникнення, зміни та припинення цивільних правовідносин

Тема 5. Фізичні особи як суб'єкти цивільного права.

Тема 6. Опіка та піклування.

Тема 7. Юридичні особи.

Тема 8. Держава, Автономна республіка Крим і територіальні громади як суб'єкти цивільного права.

Модуль 2. Об'єкти цивільних прав.

Тема 1. Об'єкти цивільних прав.

Тема 2. Особисті немайнові права та їх цивільно-правове регулювання.

Тема 3. Загальні положення про здійснення цивільних прав і виконання цивільних обов'язків.

Тема 4. Правочини.

Тема 5. Представництво.

Тема 6. Строки та терміни.

Тема 7. Позовна давність.

Модуль 3. Загальні положення права власності та інші речові права.

Тема 1. Загальні положення права власності.

Тема 2. Набуття і припинення права власності.

Тема 3. Право приватної власності фізичної особи.

Тема 4. Право приватної власності юридичної

Тема 5. Право державної та комунальної власності. особи.

Тема 6. Право спільної власності

Тема 7. Речові права на чуже майно

Тема 8. Захист права власності.

Тема 9. Право інтелектуальної власності: загальні положення

Модуль 4 . Зобов'язальне право.

Тема 1. Поняття зобов'язання та зобов'язального права.

Тема 2. Виконання та припинення зобов'язання.

Тема 3. Способи забезпечення виконання зобов'язань.

Тема 4. Цивільно-правова відповідальність.

Тема 5. Договір в цивільному праві.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Форма навчання:				
	Усього	у тому числі			
Лекції		Практичні (семінарські)	лабораторні	Індивідуальна робота	Самостійна робота
3 -й семестр					
Модуль 1. Загальні положення цивільного права. Суб'єкти цивільного права.					
Цивільне право як галузь	6	2	2		2

права					
Цивільне законодавство	6	2	2		2
Цивільне право як наука і навчальна дисципліна	4	2			2
Цивільні правовідносини	6	2	2		2
Підстави виникнення, зміни та припинення цивільних правовідносин	6	2	2		2
Фізичні особи як суб'єкти цивільного права	8	4	2		2
Опіка та піклування	6	2	2		2
Юридичні особи	6	2	2		2
Держава, Автономна республіка Крим і територіальні громади як суб'єкти цивільного права	4	2			2
Разом за модуль	52	20	14		18
3 -й семестр					
Модуль 2. Об'єкти цивільних прав. Особисті немайнові права та їх цивільно-правове регулювання. Здійснення цивільних прав та обов'язків					
Об'єкти цивільних прав	8	2	2		4
Особисті немайнові права та їх цивільно-правове регулювання	8	2	2		4
Загальні положення про здійснення цивільних прав і виконання цивільних обов'язків	8	2	2		4
Правочини	6	2	2		2
Строки та терміни. Позовна давність	4	1	1		2
Представництво	4	1	1		2
Разом за модуль	38	10	10		18
Разом за семестр	90	30	24		36
4 -й семестр					
Модуль 3. Право власності та інші речові права. Право інтелектуальної власності: загальні положення					
Загальні положення права власності	8	4	2		2
Набуття і припинення права власності	10	4	4		2
Право приватної власності фізичної особи	8	2	4		2
Право приватної власності	6	2	2		2

юридичної особи						
Право державної та комунальної власності	6	2	2			2
Право спільної власності	6	2	4			2
Речові права на чуже майно	10	4	4			2
Захист права власності	10	4	4			2
Авторське та суміжне право	4	2				2
Патентне право	4	2				2
Модульна контрольна робота	2		2			
Разом за модуль	74	28	26			20
4 -й семестр						
Модуль 4. Зобов'язальне право. Договір						
Загальні положення	10	4	4			2
Забезпечення виконання зобов'язань	12	6	4			2
Цивільно-правова відповідальність	8	4	4			2
Договір в цивільному праві	14	6	4			4
Разом за модуль	46	20	16			10
Разом за семестр	150	48	42		30	30
Разом за рік	240	78	66		30	66

6.3. Теми практичних (семінарських, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна	заочна
1	Поняття цивільного права.	2	2
2	Цивільне законодавство.	2	
3	Цивільне право як наука і навчальна дисципліна.		
4	Цивільні правовідносини. підстави виникнення, зміни та припинення цивільних правовідносин.	4	2
5	Фізичні особи як суб'єкти цивільного права.	2	1
6	Опіка та піклування.	2	
7	Юридичні особи.	2	1
8	Держава, автономна республіка Крим і		

	територіальні громади як суб'єкти цивільного права.		
9	Особисті немайнові права та їх цивільно-правове регулювання	2	
10	Об'єкти цивільних прав.	2	2
11	Здійснення та захист цивільних прав.	2	
12	Правочини.	2	
13	Строки і терміни. Позовна давність.	1	
14	Представництво.	1	
15	Загальна характеристика права власності	6	2
16	Право приватної власності фізичних осіб.	4	
17	Право приватної власності юридичних осіб.	2	
18	Право державної та комунальної власності.	2	
19	Право спільної власності. Речові права на чуже майно.	8	
20	Захист права власності.	4	
21	Загальні положення про зобов'язання.	4	
22	Забезпечення виконання зобов'язань.	4	
23	Цивільно-правова відповідальність.	4	
24	Цивільно-правовий договір.	4	
	Разом	66	10

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна	заочна
1	Поняття цивільного права.	2	5
2	Цивільне законодавство.	2	5
3	Цивільне право як наука і навчальна дисципліна.	2	5
4	Цивільні правовідносини. підстави виникнення, зміни та припинення цивільних правовідносин.	2	6
5	Фізичні особи як суб'єкти цивільного права.	2	10

6	Опіка та піклування.	2	6
7	Юридичні особи.	2	10
8	Держава, автономна республіка Крим і територіальні громади як суб'єкти цивільного права.	2	5
9	Об'єкти цивільних прав.	4	10
10	Особисті немайнові права та їх цивільно-правове регулювання	4	
11	Здійснення та захист цивільних прав.	4	12
12	Правочини.	2	8
13	Строки і терміни. Позовна давність.	2	12
14	Представництво.	2	8
15	Загальна характеристика права власності.	4	20
16	Право приватної власності фізичних осіб.	2	
17	Право приватної власності юридичних осіб.	2	12
18	Право державної та комунальної власності.	2	8
19	Право спільної власності. Речові права на чуже майно.	4	16
20	Захист права власності.	2	10
21	Право інтелектуальної власності.	4	30
22	Загальні положення про зобов'язання.	2	6
23	Забезпечення виконання зобов'язань.	2	12
24	Цивільно-правова відповідальність.	2	10
25	Цивільно-правовий договір.	4	8
	Разом	66	210

6.5. Індивідуальні завдання

1. Цивільне право у системі права.
2. Сучасний стан та перспективи розвитку науки цивільного права.
3. Загальна характеристика цивільного і торгівельного права зарубіжних країн.
4. Деліктоздатність малолітніх і неповнолітніх фізичних осіб за цивільним законодавством України та зарубіжних країн.
5. Встановлення опіки над майном фізичної особи, яка визнана безвісно відсутньою.

6. Проблеми поновлення правового статусу особи, яка була визнана безвісно відсутньою або оголошена померлою та з'явилась.
7. Теорії сутності юридичної особи: генеза та сучасність.
8. Співвідношення понять «юридична особа публічного права» та «юридична особа приватного права».
9. Організаційно-правові форми господарських товариств у контексті розвитку економічних відносин
10. Гроші як об'єкт цивільних правовідносин.
11. Цінні папери як об'єкт цивільних правовідносин.
12. Інформація як об'єкт цивільних правовідносин.
13. Майнові права в системі об'єктів цивільних правовідносин.
14. Тварина як особливий об'єкт цивільних прав.
15. Правова природа та зміст права фізичної особи на власне зображення.
16. Право на інформацію як особисте немайнове право фізичних осіб.
17. Особисте немайнове право на сприятливе навколишнє природне середовище: загальна характеристика.
18. Самозахист як одна із форм цивільно-правового захисту особистих немайнових прав фізичної особи.
19. Особливості здійснення суб'єктивних цивільних прав
20. Охоронюваний законом інтерес у цивільному праві
21. Форми та способи захисту цивільних прав та інтересів
22. Право на звернення до суду за захистом цивільних прав та інтересів
23. Форма правочину: питання правових наслідків недотримання.
24. Історико-правовий аналіз недійсних правочинів.
25. Недійсність правочинів, учинених під впливом помилки.
26. Цивільно-правові наслідки вчинення недійсних правочинів.
27. Правова природа та зміст представництва у цивільному праві.
28. Представництво та довіреність у країнах континентальної системи права як цивільно-правові інститути.
29. Комерційне представництво та комерційне посередництво: порівняльна характеристика.
30. Довіреність: правова природа, форма та зміст
31. Правова природа строку в цивільному праві.
32. Проблеми правового регулювання підстав зупинення перебігу строку позовної давності.
33. Актуальні питання застосування позовної давності у сфері недійсності правочинів.
34. Генеза інституту власності.
35. Теорії походження права власності.
36. Способи захисту права власності.
37. Захист прав громадян на приватну власність.
38. Набуття права власності на житло.
39. Примусове припинення права власності.
40. Припинення права власності як форма його реалізації.
41. Спільна власність членів сім'ї за законодавством України.
42. Правовий режим спільної власності на нерухоме майно.

43. Правове регулювання виникнення права спільної власності на землю фізичних та юридичних осіб.
44. Способи захисту права спільної власності в судовому порядку.
45. Заповіт як підстава встановлення сервітуту.
46. Сучасні проблеми правового регулювання суперфіцію.
47. Особливості правового регулювання договору про емфітевзис.
48. Генеза зобов'язального права.
49. Зобов'язання з множинністю осіб у цивільному праві.
50. Регрес і суброгація: досвід порівняльного аналізу.
51. Виконання недоговірних регулятивних зобов'язань.
52. Виконання часткових зобов'язань.
53. Виконання зобов'язання третьою особою.
54. Завдаток і аванс: порівняльно-правова характеристика.
55. Іпотека: сучасні концепції та тенденції розвитку.
56. Цивільно-правова відповідальність за порушення зобов'язання, забезпеченого завдатком.
57. Спірні питання застосування інституту поруки як засобу забезпечення виконання зобов'язань.
58. Спірні питання застосування інституту притримання як засобу забезпечення виконання зобов'язань.
59. Цивільно-правовий договір як регулятор суспільних відносин.
60. Види цивільно-правових договорів як регуляторів цивільних правовідносин.
61. Оферта і акцепт як самостійні елементи в процесі укладення договору.
62. Істотні умови цивільно-правового договору.

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби: проектор.

Обладнання: ноутбук.

Програмне забезпечення: windows, power point.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Конституція України від 28 червня 1996 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Цивільний кодекс України. ВВРУ. 2003. № 40-44. Ст. 356.
3. Господарський кодекс України. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 18-22. Ст. 144.
4. Цивільний процесуальний кодекс України. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 40-42. Ст. 492.
5. Про захист прав споживачів: Закон України від 12 травня 1991 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 30. Ст. 379.
6. Конвенція ООН про договори міжнародної купівлі-продажу товарів від 11 квітня 1980 року. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_003

7. Конвенція ООН про позовну давність у міжнародній купівлі-продажу товарів від 14 червня 1974 року. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_002/print1340283646425998
8. Міжнародні правила по тлумаченню термінів “Інкотермс” від 1 січня 2000 року (в редакції від 1 січня 2011 року // Урядовий кур’єр. – №68. – 10 квітня 2002 року.
6. Мічурін Є.О., Шишка О.Р. Цивільне право. Альбом схем / За ред. Є.О. Мічуріна. Вид. 4-те, перероб. і доп. Х.: Фактор, 2013. 464 с.
7. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України / За заг. ред. Бобрика В.І. К.: «Центр учбової літератури», 2016. 784 с.
8. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України : у 2-х т. / [Дзера О. В., Кузнєцова Н. С., Заїка Ю. О. та ін.] ; за ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузнєцової, В. В. Луця. [5-е вид., перероб. і допов.]. К. : Юрінком Інтер, 2013. Т. II. 1090 с.
9. Ромовська З.В. Українське цивільне право. Загальна частина: Академічний курс: Підручник. 3-тє вид., допов. К.: «ВД» Дакор», 2013. 672 с.
10. Харитонов, Є. О. Цивільне право України : підручник. 3-є вид., перероб. і допов. К. : Істина, 2013. 806 с.
11. Цивільне право України : Загальна частина: підручник / Київський нац. ун-т ім. Тараса Шевченка; за ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузнєцової, Р. А. Майданика. 5-тє вид., стер. Київ : Юрінком Інтер, 2017. 976 с.
12. Цивільне право: підручник: у 2 т. / В.І. Борисова (кер. авт. кол.), Л.М. Баранова, М.В. Домашенко та ін.; за ред. В.І. Борисової, І.В. СпасибоФатєєвої, В.Л. Яроцького. 2-ге вид., переробл. та допов. Х.: Право, 2014. Т.1. 656 с.
13. Цивільне право України: Договірні та недоговірні зобов’язання : підручник / [Бичкова С. С. та ін.] ; за заг. ред. С. С. Бичкової ; М-во освіти і науки України. 3-тє вид., змін. та допов. Київ : Правова єдність : Алерта, 2014. 495 с.
14. Цивільний кодекс України: наук.-практ. комент / Є.О. Харитонов, О.І. Харитонова, Ю.Л. Бошицький, Р.О. Стефанчук, О.С. Адамова, Н.Ю. Голубєва, А.І. Дрішлюк, В.М. Зубар, О.О. Кулініч, Т.Є. Харитонова. 3-тє вид., переробл. та доповн. К.: Прав. єдність, 2010. 749 с.
15. Цивільне право : підручник : у 2 т. / М-во освіти і науки України, Нац. ун-т ”Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого”; за ред. В. І. Борисової, І. В. Спасибо-Фатєєвої, В. Л. Яроцького. 2-ге вид., переробл. та доповн. Х. : Право, 2014.
16. Цивільне право України: Загальна частина / За ред. професорів І.А. Бірюкова і О.Ю. Заїки. К.: Алерта, 2014. 510 с.
17. Цивільне право України: підручник. 2-є вид., перероб. і доп. У 2 частинах / за ред. проф. Р.Б. Шишки (кер. авт. кол.), Ч. 1. Загальна. К.: Видавництво Ліра-К, 2018. 736 с.
18. Цивільне право (загальна частина) : навч. посібник / О.В. Кіріяк, Ю.П. Пацурківський, М.М. Гудима-Підвербецька. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 304 с.
19. Цивільне право: загальна частина. Практикум : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів / кол. авт. Дніпро: Видавець Біла К. О., 2020. 232 с.

Допоміжна література

1. Житловий кодекс Української РСР від 30 червня 1983 р. № 5464-Х. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1983. № 28. Ст. 573.
2. Сімейний кодекс України від 10 січня 2002 р. № 2947-III. *Відомості Верховної ради України*. 2002. № 21. Ст. 135.
3. Про донорство крові та її компонентів: Закон України від 23 червня 1995 р. № 239/95-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1995. № 23. Ст. 183.
4. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 23 грудня 1993 р. № 3792-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 13. Ст. 64.
5. Про державну реєстрацію прав на нерухоме майно та їх обтяжень: Закон України від 1 липня 2004 р. № 1952-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 51. Ст. 553.
6. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 24. Ст. 170.
7. Про громадські об'єднання: Закон України від 16 червня 1992 р. № 4572-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 1. Ст. 1.
8. Про охорону дитинства: Закон України від 26 квітня 2001 р. № 2402-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 30. Ст. 142.
9. Про цінні папери та фондовий ринок: Закон України від 23 лютого 2006 р. № 3480-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2006. № 31. Ст. 268.
10. Про приватизацію державного житлового фонду: Закон України від 19 червня 1992 р. № 2482-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 36. Ст. 524.
11. Про приватизацію державного і комунального майна: Закон України від 18 січня 2018 р. № 2269-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2018. № 12. Ст. 68.
12. Про свободу совісті та релігійні організації: Закон України від 23 квітня 1991 р. № 987-XII. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1991. № 25. Ст. 283.
13. Про нотаріат: Закон України від 2 вересня 1993 р. № 3425-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 39. Ст. 383.
14. Про особисте селянське господарство: Закон України від 15 травня 2003 р. № 742-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 29. Ст. 232.
15. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань: Закон України від 15 травня 2003 р. № 755-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 31. Ст. 263.
16. Про господарські товариства: Закон України від 19 вересня 1991 р. № 1576-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 49. Ст. 682.
17. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю: Закон України від 6 лютого 2018 р. № 2275-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2018. № 13. Ст. 69.
18. Про акціонерні товариства: Закон України від 17 вересня 2008 р. № 514-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2008. № 50. Ст. 384.
19. Про державну реєстрацію актів цивільного стану: Закон України від 1 липня 2010 р. № 2398-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2010. № 38. Ст. 509.

20. Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні: Закон України від 11 грудня 2003 р. № 1382-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 15. Ст. 232.
21. Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 р. № 2768-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2002. № 3. Ст. 27.
22. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 19 листопада 1992 р. № 2801-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 4. Ст. 19.
23. Про затвердження Положення про порядок проведення аукціонів (публічних торгів) з реалізації заставленого майна : Постанова Кабінету Міністрів України від 22 грудня 1997 р. № 1448. *Офіційний вісник України*. 1998. № 2. Ст. 42.
24. Про затвердження Порядку провадження торговельної діяльності та правила торговельного обслуговування населення : Постановою Кабінету Міністрів України від 15 червня 2006 р. № 833. *Офіційний вісник України*. 2006. № 25. Ст. 1818.
25. Про право власності на окремі види майна : Постанова Верховної Ради України від 17 червня 1992 р. № 2471-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 35. Ст. 517.
26. Про затвердження Правил комісійної торгівлі непродовольчими товарами : Наказ Міністерства зовнішніх економічних зв'язків від 13 березня 1995 р. № 37. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0079-95#Text>
27. Про затвердження Правил надання населенню послуг з перевезень міським електротранспортом : Постанова Кабінету Міністрів України від 22 квітня 1997 р. № 1735. *Офіційний вісник України*. 1997. № 17. Ст. 288.
28. Про затвердження Правил надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення та типового договору про надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення : Постанова Кабінету Міністрів України від 21 липня 2005 р. № 630. *Офіційний вісник України*. 2005. № 30. Ст. 84.
29. Про затвердження Правил перевезення вантажів автомобільним транспортом в Україні : Наказ Міністерства транспорту України від 14 жовтня 1997 р. № 363. *Офіційний вісник України*. 1998. № 8. Ст. 283.
30. Про затвердження Правил перевезення пасажирів, багажу, вантажобагажу та пошти залізничним транспортом України : Наказ Міністерства транспорту від 27 грудня 2006 р. № 1196. *Офіційний вісник України*. 2007. № 26. Ст. 51.
31. Про затвердження Правил продажу товарів на замовлення та поза торговельними або офісними приміщеннями : Постанова Кабінету Міністрів України від 19 квітня 2007 р. № 103. *Офіційний вісник України*. 2007. № 80. Ст. 52.
32. Про затвердження Правил роздрібної торгівлі непродовольчими товарами : Наказ Міністерства економіки України від 19 квітня 2007 р. № 104. *Офіційний вісник України*. 2007. № 86. Ст. 197.
33. Про затвердження Правил роздрібної торгівлі продовольчими товарами : Наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції від 11 липня 2003 р. № 185. *Офіційний вісник України*. 2003. № 30. Ст. 1581.

34. Про затвердження Правил роздрібної торгівлі тютюновими виробами : Наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції від 24 липня 2002 р. № 218. *Офіційний вісник України*. 2002. № 34. Ст. 1632.
35. Про затвердження Правил торгівлі у розстрочку фізичним особам : Постанова Кабінету Міністрів України від 30 березня 2011 р. № 383. *Офіційний вісник України*. 2011. № 28. Ст. 1167.
36. Про заставу: Закон України від 2 жовтня 1992 р. № 2654-ХІІ. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 47. Ст. 642.
37. Про іпотеку: Закон України від 5 червня 2003 р. № 898-ІV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 38. Ст. 313.
38. Про затвердження Положення про поставки продукції виробничо-технічного призначення, Положення про поставки товарів народного споживання та основних умов регулювання договірних відносин при здійсненні експортно-імпорتنих операцій : Положення Ради Міністрів СРСР від 25 червня 1988 р. № 888. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0888400-88#Text>
39. Про ціни і ціноутворення: Закон України від 21 червня 2012 р. № 5007-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 19-20. Ст. 190.
40. Статут залізниць України : Постанова Кабінету Міністрів України від 6 квітня 1998 р. № 457. *Офіційний вісник України*. 1998. № 14. – Ст. 288.
41. Булеца С.Б., Менджул М.В., Паніна Ю.С. Правова природа та зміст прав людини четвертого покоління у сфері охорони здоров'я. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. 2019. Випуск 55. Том 1. С. 110-114. URL: http://www.visnyk-juris.uzhnu.uz.ua/file/No.55/part_1/4.pdf
42. Булеца С.Б. Особливості евтаназії в Японії та Південній Кореї. Порівняльно-аналітичне право. 2019. № 2. С. 64-69. URL: http://www.pap.in.ua/2_2019/16.pdf
43. Булеца С.Б. Проблеми реалізації прав неповнолітніх і трансгендерних дітей при отриманні медичної допомоги. Медичне право. № 1 (25). 2020. С. 17-28.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. <https://www.rada.gov.ua/> - Офіційний веб-портал Верховної Ради України
2. <http://kmu.gov.ua> - Офіційний веб-портал Кабінету Міністрів України
3. <http://www.osvita.org.ua/> - Освітній портал
4. <http://studrada.com.ua/libonline> - Центральний юридичний портал України
5. <http://www.reyestr.court.gov.ua/> - Єдиний державний реєстр судових рішень
6. <http://www.nbu.gov.ua/> - Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського
7. <https://supreme.court.gov.ua/> - Офіційний веб-портал Верховного Суду

**Результати перегляду
робочої програми навчальної дисципліни**

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)